



## СИЛАБУС

### курсу «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФІНАНСАХ»



Галузь знань 07 Управління та адміністрування  
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»  
Освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа»

Факультет/ кафедра, за якою закріплена дисципліна		Факультет управління фінансами та бізнесу/ кафедра фінансового менеджменту	
Ступінь вищої освіти		Магістр	
Статус дисципліни		Нормативна навчальна дисципліна	
Семестр		Перший	
Форма навчання		Денна/заочна	
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин		3кредити/90 годин	
Викладачі дисципліни		Ситник Наталія Степанівна <i>д.е.н., професор</i>	
Контактна інформація про викладача		Профайл викладача курсу: <a href="https://financial.lnu.edu.ua/employee/sytnyk-nataliya-stepanivna">https://financial.lnu.edu.ua/employee/sytnyk-nataliya-stepanivna</a> Електронна пошта: <a href="mailto:nataliya.sytnyk@lnu.edu.ua">nataliya.sytnyk@lnu.edu.ua</a> Телефон: (032) 235-64-59	
Консультації з питань вивчення дисципліни		Четвер: 14.00-15.00 год. (вул. Медової Печери,53, ауд. 112 )	
Мова викладання		Українська	
Сторінка курсу			



## ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Коротка анотація дисципліни	<p>Дисципліна “Методологія наукових досліджень у фінансах” орієнтована на ґрунтовне засвоєння студентами знань, що сприятиме оволодінню концептуальними засадами наукових досліджень у сфері фінансів, системою наукових методів, які використовуються у фінансовій науці, технологією підготовки науково-дослідних робіт з проблематики фінансів та їх апробацією. Вивчення цієї дисципліни дає майбутнім спеціалістам компетенції застосовувати методологічний інструментарій з проблематики фінансів, використовувати положення і методи дослідження фінансової науки для розв’язання професійних та наукових задач, організувати дослідницьку діяльність у сфері фінансів.</p>
Мета дисципліни	<p><b>Предметом</b> вивчення дисципліни “Методологія наукових досліджень у фінансах” є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов’язані з науковою та практичною професійною діяльністю</p> <p><b>Метою</b> вивчення дисципліни є ознайомлення студентів магістратури із необхідними знаннями про організацію та проведення наукових досліджень, а також підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи. У результаті вивчення теоретичних курсів і виконання практичного дослідження за обраною проблематикою молоді науковці мають уміти відбирати та аналізувати необхідну інформацію, обирати об’єкт і предмет</p>

	<p>для аналізу, формулювати мету, завдання та гіпотезу, порівнювати його результати з теоретичними обґрунтуваннями проблеми; робити певні узагальнення та висновки з тематики наукового дослідження.</p> <p><b>Завдання</b> вивчення дисципліни “Методологія наукових досліджень у фінансах” полягають у:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- формуванні студентами теоретичного і практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень у сфері фінансів;</li> <li>- ознайомленні з основними формами наукової роботи: методикою підготовки доповідей, виступів, специфікою написання статей, курсових та кваліфікаційних ( магістерських, дисертаційних) робіт.</li> </ul>
<p><b>Література для вивчення дисципліни</b></p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.</li> <li>2. Boumans M., Davis J. Economic Methodology: Understanding Economics as a Science. Macmillan International Higher Education, 2010. 230 p.</li> <li>3. Dharmapalan B. Scientific Research Methodology. Alpha Science International, 2012. 250 p.</li> <li>4. Gonzalez W.J. Philosophico-Methodological Analysis of Prediction and its Role in Economics. Springer, 2015. 362 p.</li> <li>5. Kothari C.R. Research Methodology: Methods and Techniques. New Age International, 2004. 401 p.</li> <li>6. Абрамов В.І., Арутюнов В.Х. Методологія системного підходу та наукових досліджень (дослідницькі та інноваційні процеси в державній службі): навч.-метод. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 178 с.</li> <li>7. Артенчук Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи: навч. посіб. Київ: Форум, 2002. 271 с.</li> <li>8. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: АБУ, 2002. 480 с.</li> <li>9. Бойко С.В. Фінансова думка України як навчальна дисципліна та складова формування професійної компетентності майбутніх фінансистів. Бізнес Інформ. 2015. № 9. С. 84-90.</li> <li>10. Горбатенко І.Ю., Івашина Г.О. Основи наукових досліджень: підручник. Київ: Вища школа, 2001. 92 с.</li> <li>11. Дерлиця А. Ю. Суспільні фінанси та феномен публічності: семантична конструкція, історична формація, теоретична концепція. Фінанси України. 2018. № 11. С. 106-123.</li> <li>12. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.</li> <li>13. Кириленко О.П., Письменний В.В. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях: навч. посіб. Тернопіль: Видавн.-поліграф. центр ТНЕУ “Економічна думка”, 2013. 228 с.</li> <li>14. Кириленко О.П., Письменний В.В., Ткачук Н.М. та ін. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб.; за ред. О.П. Кириленко. Тернопіль: Видавн.-поліграф. центр ТНЕУ “Економічна думка”, 2012. 196 с.</li> <li>15. Кравчук Н.Я. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Економічна думка, 2006. 240 с.</li> <li>16. Куценко Т.Ф. Публічні фінанси в Україні: зміст та структура з урахуванням сучасних тенденцій розвитку. Економіка та держава. 2016. № 6. С. 62-66.</li> <li>17. Леоненко П.М., Федосов В.М., Юхименко П.І. Основні етапи розвитку фінансової науки: методологія проблеми. Фінанси України. 2017. № 4. С. 55-74.</li> <li>18. Опарін В.М., Федосов В.М., Юхименко П.І. Публічні фінанси: генеза, теоретичні колізії та практична концептуалізація. Фінанси України. 2017. № 2. С. 110-128.</li> <li>19. Опарін В.М., Федосов В.М., Юхименко П.І. Сучасна українська наукова школа публічних фінансів. Фінанси України. 2015. № 11. С. 56-87.</li> <li>20. Опарін В.М., Федосов В.М., Юхименко П.І. Українська класична школа публічних фінансів. Фінанси України. 2015. № 10. С. 7-31.</li> <li>21. Опарін В.М., Федосов В.М., Юхименко П.І. Українська національна наукова школа фінансів: теоретико-методологічні підходи. Фінанси України. 2015. № 9. С. 19-44.</li> <li>22. Пасічник Н.О. Фінансова і фінансово-правова наука і освіта в Наддніпрянській Україні в XIX на початку XX століття: монографія. Кропивницький: Видавництво “КОД”, 2018. 434 с.</li> <li>23. Пилипчук М.І., Григор’єв А.С., Шостак В.В. Основи наукових досліджень.</li> </ol>

	<p>підруч. Київ: Знання, 2007. 270 с.</p> <p>23. Письменний В.В. Теоретико-методологічні аспекти формування доходів місцевих бюджетів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 468 с.</p> <p>24. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. Київ: Лібра, 2004. 344 с.</p> <p>25. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2005. 310 с.</p> <p>26. Тулай О. І. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні доміанти та діалектична єдність: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 416 с. 28. Хмельков А.В. Публічні фінанси: обсяг та зміст. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. Т. 4. № 27. С. 428-434.</p> <p>27. Хомутенко А.В. Прагматика та семантика термінів фінансової науки “суспільні фінанси”, “публічні фінанси” та “державні фінанси”. Фінанси України. 2017. №1. С. 1-16.</p> <p>28. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ: Знання-Прес, 2004. 295 с.</p>
<b>Обсяг курсу</b>	<p>Аудиторні години: 32 з них:</p> <p>лекції 16 годин</p> <p>практичні заняття 16 годин</p> <p>самостійна робота 58 годин</p>
<b>Очікувані результати навчання</b>	<p>В результаті вивчення навчальної дисципліни студент має:</p> <p><b>знати:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- категоріальний апарат наукових досліджень у сфері фінансів;</li> <li>- принципи, методи та поняття наукових досліджень;</li> <li>- вимоги до публікації наукових результатів та її структуру;</li> <li>- методику оформлення результатів наукових досліджень.</li> </ul> <p><b>уміти:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- самостійно опрацювати нові джерела економічної інформації;</li> <li>- оволодіти термінологічним апаратом, методико-методологічними принципами виконання та оформлення магістерської роботи;</li> <li>- синтезувати результати аналітичної обробки фактичних даних;</li> <li>- вибирати та уточнювати тему наукового дослідження;</li> <li>- визначити об’єкт, предмет, мету та завдання наукового дослідження за вибраною темою;</li> <li>- сформулювати наукову проблему та гіпотезу щодо її розв’язання;</li> <li>- обґрунтувати окремі положення та загальні висновки за результатами аналізу сформульованої наукової проблеми;</li> <li>- представляти результат дослідження на наукових конференціях та семінарах.</li> <li>- підготувати магістерську роботу до презентації під час її публічного захисту.</li> </ul>
<b>Ключові слова</b>	Академічна доброчесність, бібліографія, об’єкт та предмет дослідження, методи, методика, методологія, рецензія, тези, стаття.
<b>Формат курсу</b>	Очний /заочний Проведення лекцій, семінарських занять, консультацій.
<b>Теми</b>	<p>Тема 1. Наука та наукові дослідження. Основні принципи науки і наукового пізнання.</p> <p>Тема 2. Методологія і методи наукових досліджень</p> <p>Тема 3. Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності</p> <p>Тема 4. Інформаційна база наукового дослідження</p> <p>Тема 5. Методика теоретичних і експериментальних досліджень</p> <p>Тема 6. Моделювання в наукових дослідженнях</p> <p>Тема 7. Курсова та магістерська роботи: написання, оформлення, захист</p> <p>Тема 8. Апробація та публікація результатів наукового дослідження</p>
<b>Підсумковий контроль, форма</b>	Поточний контроль/ залік.

Пререквізити	"Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Фінанси", "Гроші і кредит", , "Фінансова безпека", "Фінансовий менеджмент", "Бюджетний менеджмент", "Менеджмент зовнішньоекономічної та митної діяльності", "Податковий менеджмент".
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Навчальна дискусія, лекції-візуалізації, семінари-дискусії, мозковий штурм, імітаційна ділова гра, захист кейсів
Необхідне обладнання	Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за <u>100-бальною шкалою</u>.  Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• практичні (семінарські)/самостійні – 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – <b>50 балів</b></li> <li>• модульна контрольна робота – 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – <b>50 балів</b></li> </ul> <p>Підсумкова максимальна кількість – <b>100 балів</b>.</p> <p><b>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</b> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, індивідуальну роботу). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).</p> <p><b>Політика щодо академічної доброчесності:</b> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p><b>Політика щодо відвідування:</b> Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять курсу) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин ) навчання може відбуватись в он-лайн формі. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Уся література, яка викладачем надається виключно в освітніх цілях є без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Визначення предмету і сутності науки. Процес наукового пізнання.</li> <li>2. Ознаки характеристики наукової діяльності.</li> <li>3. Теорії, наукова ідея, гіпотеза, закон.</li> <li>4. Види, функції та предмет наукової діяльності. Суб'єкт та предмет наукової діяльності.</li> <li>5. Характеристика наукових шкіл, її ознаки. Класифікація наук.</li> <li>6. Види оформлення результатів наукової діяльності та їх структурна організація в Україні.</li> <li>7. Визначення термінів "наукова ідея", "гіпотеза", "судження", "наукова гіпотеза", "теорія", "принцип".</li> <li>8. Основні принципи науки і наукового пізнання, "здорового глузду", діалектичного пізнання.</li> <li>9. Наукові дослідження, їх види та форми.</li> <li>10. Пізнання та його методи. Відмінності наукового пізнання від наукового дослідження.</li> <li>11. Впровадження результатів дослідження в практику</li> <li>12. Програми, посібники, методичні рекомендації, інструкції.</li> </ol>

	<ol style="list-style-type: none"> <li>13. Монографії, статті, лекції, доповіді, консультації.</li> <li>14. Наочні навчальні матеріали.</li> <li>15. Оцінка ефективності досліджень</li> <li>16. Актуальність і новизна</li> <li>17. Наукова доказовість</li> <li>18. Об'єкт, предмет та фактори наукового дослідження.</li> <li>19. Емпіричні завдання і методи дослідження.</li> <li>20. Послідовність етапів наукового дослідження.</li> <li>21. Завдання науково-дослідницької діяльності студентів.</li> <li>22. Напрями науково-дослідницької діяльності у вищому навчальному закладі</li> <li>23. Організаційна структура науково-дослідницької діяльності у вищому навчальному закладі.</li> <li>24. Вимоги до вибору теми дослідження.</li> <li>25. Етапи реалізації та оформлення результатів наукового дослідження. Поняття про наукову інформацію.</li> <li>26. Види та ознаки наукової інформації.</li> <li>27. Які етапи накопичення наукової інформації та вивчення наукових джерел.</li> <li>28. Система опрацювання інформаційних джерел.</li> <li>29. Інформаційно-пошукова мова бібліотек УДК, ББК.</li> <li>30. Поняття та види каталогів.</li> <li>31. Техніка опрацювання інформації.</li> <li>32. Бібліографічний опис літератури. Які вимоги до оформлення?</li> <li>33. Види каталогів .</li> <li>34. Математичні моделі та їх етапи та класифікація моделювання.</li> <li>35. Що таке кореляційний зв'язок?</li> <li>36. Охарактеризуйте методи виявлення кореляційного зв'язку.</li> <li>37. Курсова робота, вибір теми.</li> <li>38. Що відображає та засвідчує кваліфікаційний рівень бакалавра?</li> <li>39. Відмінності бакалаврської роботи від курсової.</li> <li>40. Основні цілі виконання і захисту випускних кваліфікаційних робіт.</li> <li>41. Що відображає та засвідчує освітній рівень магістра? Характеристика звіту про НДР.</li> <li>42. Як складається і подається заявка на винахід?</li> <li>43. Що означає апробація наукових досліджень?</li> <li>44. Які вимоги висуваються щодо написання наукової статті у фаховому журналі?</li> <li>45. Як визначається обсяг наукових праць?</li> </ol>
<p><b>Опитування</b></p>	<p>Опитування проводиться на семінарських у вигляді (есе, вирішення кейсу), тестові завдання, доповіді та презентації.</p>

## СТРУКТУРА КУРСУ

Тиж-день	Тема	Форма заняття/ години	Результати навчання	Завдання
1	2	3	4	5
3/4	<b>Тема 1.</b> Наука та наукові дослідження. Основні принципи науки і наукового пізнання.	Лекція/ семінар  2 год./2 год.	<b>Знати</b> предмет і сутність науки, етапи становлення і розвитку науки. <b>Вміти</b> класифікувати принципи науки і наукового пізнання. <b>Аналізувати</b> науково-дослідну діяльність в Україні.	Тестові завдання.  Виконання самостійної роботи.  Розв'язок задач.  Есе.  Кейси.  Доповіді та презентації
5/6	<b>Тема 2.</b> Методологія і методи наукових досліджень	Лекція/ семінар  2 год./2 год.	<b>Знати</b> види, характеристики, рівні наукового дослідження. <b>Вміти</b> охарактеризувати методологію наукового пізнання: поняття, класифікаційні рівні і основні принципи. <b>Аналізувати</b> методи наукового пізнання.	
7/8	<b>Тема 3.</b> Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності.	Лекція/ семінар  2 год./2 год.	<b>Знати</b> специфіку наукового і повсякденного пізнання. <b>Вміти</b> визначити проблематику наукових досліджень та здійснити вибір теми наукового дослідження. <b>Аналізувати</b> ефективності наукового дослідження.	
9/10	<b>Тема 4.</b> Інформаційна база наукового дослідження	Лекція/ семінар  2 год./2 год.	<b>Знати</b> про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. <b>Вміти</b> систематизувати джерела інформації та їх використання в науково-дослідницькій роботі <b>Аналізувати</b> спеціальною літературу при проведенні наукового дослідження.	
11/12	<b>Тема 5.</b> Методика теоретичних і експериментальних досліджень.	Лекція/ семінар  2 год./2 год.	<b>Знати</b> про розробку методики експерименту. <b>Вміти</b> проводити обробку статистичних даних. <b>Аналізувати</b> проведення статистичних спостережень.	
13/14	<b>Тема 6.</b> Моделювання в наукових дослідженнях	Лекція/ семінар  2 год./2 год.	<b>Знати</b> класифікацію методів математичного моделювання. <b>Вміти</b> розраховувати рівень валютної безпеки та систематизувати загрози <b>Аналізувати</b> динаміку показників валютної безпеки	
15/16	<b>Тема 7.</b> Курсова та магістерська роботи: написання, оформлення, захист	Лекція/ семінар  2 год./2 год.	<b>Знати</b> вимоги до написання курсової та кваліфікаційної роботи. <b>Вміти</b> проводити оформлення магістерської роботи. <b>Аналізувати</b> етапи процесу наукового дослідження та оформлення кваліфікаційної роботи.	
16	<b>Тема 8.</b> Апробація та публікація результатів наукового дослідження	Лекція/ семінар  2 год./2 год.	<b>Знати</b> як скласти звіт про науково-дослідну роботу і публікацію їх результатів. <b>Вміти</b> підготувати наукову статтю, виступ, доповідь, інформаційне повідомлення на семінарах, наукових, науково-практичних конференціях. <b>Аналізувати</b> визначення обсягу наукових праць.	